

Bergsteigerdorf Mallnitz

Bezoek aan de Tauernkoningin

Het Karintische Mallnitz is een pareltje aan de zuidkant van de Hohe Tauern. Het *Bergsteigerdorf* floreert dankzij langzaam toerisme en de nabijheid van het grootste nationale park van Midden-Europa. We wandelden er, weliswaar met een omweg, naar de 'mooiste berg van heel Karinthië' volgens de Karinthiërs.

TEKST & FOTO'S JONATHAN VANDEVOORDE

Hare Majesteit. Met 3360 meter hoogte is de piramide van de Hochalmspitz de meest vergletsjerde berg in het Ankogelmassief.

De Ankogelbahn is figuurlijk vastgelopen in de jaren zeventig. Dal-, tussen- en bergstation zijn holle kolossen van gevlekt beton; er hangt een analoge klok aan de muur en een ouderwetse schoolbel kondigt het vertrek van de dubbele zweefcabine aan. Het seizoen loopt op z'n eind en de dame achter de kassa beantwoordt met een hoorbare zucht alweer diezelfde vragen van alweer die toeristen. Mallnitz was een van de eerste *Bergsteigerdörfer* in de Alpen: lokale gemeenschappen die niet willen meedraaien in de mallemolen van de commercie – bouwen, meer toeristen, bijbouwen, nog meer toeristen – maar inzetten op een geleidelijke, natuurvriendelijke ontwikkeling van het toerisme die de principes van de Alpenconventie volgt. Die Ankogelbahn mag dan een relict van vroeger zijn, in de zomer maakt menig wandelaar er dankbaar gebruik van. Zo ook Joa en ik, tenminste, tot aan het middenstation, toch een hoogtewinst van 655 meter. Het is bewolkt en de vooruitzichten voor vandaag zijn niet bepaald schitterend. Wellicht daarom zweven er geen andere wandelaars mee vanochtend, tenzij een lokaal koppel dat “de hond even uitlaat op de berg”. Bovendien, een paar uur op een steil wortelpad in een donker dennenbos omhoog zwoegen slaan we met plezier over. Klimmen zonder uitzicht vinden we niks, weer of geen weer. Zo winnen we tijd en hebben we meer opties mocht het met het weer plots de verkeerde kant opgaan. We hoeven vandaag immers alleen naar het Hannoverhaus te lopen, een moderne berghut op 2565 meter hoogte die in 2014 in de nabijheid van het bergstation neergepoot is.

← Op dag 2 houden we eerst nog zicht op Mallnitz.

↗ Bergsteigerdorf Mallnitz.

↓ Pauze bij de Kleine Tauernsee, een kaarmeer onder de Korntauern.

Romeinen

Vanaf het middenstation nemen we een zigzaggend pad omhoog tussen de uitgebloeide alpenroosjes, de groene, lege skipistes achter ons latend. Ons doel is de Kleine Tauernsee in het massief van de Ankogel. Het is een typisch kaarmeer gelegen aan de voet van de Korntauern, een van de vele bergpassen in de Alpenhoofdkam die het gebied zijn naam gegeven hebben. We gaan de tegenovergestelde kant op van de richting waarin het Hannoverhaus ligt maar dat geeft niet, we hebben alle tijd en vatten vandaag het woord ‘acclimatisatie’ op de meest ontspannen manier op.

De Romeinen kenden deze passage over de hoofdkam blijkbaar al, vandaar de bordjes met *Römerstrasse* erop. Volgens archeologisch onderzoek waren deze bergen echter vijfduizend jaar geleden al bewoond. Vondsten van Keltische zilvermunten uit de derde eeuw voor onze jaartelling duiden erop dat er over de Tauern al handel gedreven werd voordat de Romeinen hier waren. Vanaf de middeleeuwen verdienden Mallnitzers een extraatje met het transport over de berg van zout uit de mijnen in het noorden en later van wijn en levensmiddelen vanuit het zuiden.

Hogerop wordt het pad breder, een opeenvolging van dicht tegen elkaar geplaatste, platte stenen. Zou dat het werk zijn van Romeinse slaven of legionairs? Het loopt wel makkelijk zo, tot aan het meertje. De Kleine Tauernsee is een ruige idylle, maar de donkere, grijze wolkensoep waarin de scherpe, hoge kartelkammen verdrinken geven het tableau een dreigend aanzien. In dit woeste decor houden we onze picknick. Een paar keer horen we hogerop gebulder: geen onweer, maar het geluid als van grote keien die naar beneden stuiteren. Door het ge-echo kunnen we de bron van het kabaal echter niet precies lokaliseren. Een waterzonnetje geeft valse hoop: de steeds donkerder wordende lucht in het westen duidt erop dat het tijd wordt om naar het Hannoverhaus te vertrekken. Een uur later worden we zelf opgegeten door de wolken; het landschap om ons heen is verdwenen en het begint zachtjes te regenen.

Hannoverhaus

“Je weet dat als ik mijn regenbroek aantrek, het stopt met regenen”, grapt Joa terwijl hij zijn regenbroek dichtrijt. En het stopt met regenen. Twee minuten later trekken de wolkenflarden even weg en blijken we al dichterbij de hut te staan dan gedacht. Op een van onze kaarten staat het Hannoverhaus toch boven het bergstation ingetekend, dat nog meer dan 100 meter hogerop ligt? Maar we zijn er dus al, bijna toch, hooguit nog tien minuten. Omdat het moderne gebouw op een smalle richel staat moet het flinke windstoten trotseren, wat ons dan weer een spectaculair fotomomentje oplevert. Patrik, de jonge huttenwaard, licht het even toe als hij ons in de moderne *Stube* twee cappuccino's brengt. Dit Hannoverhaus, een strak vormgegeven gebouw op

2565 meter met grote zonnepanelen, blijkt al de vierde versie van de hut te zijn. “Het eerste hutje, uit 1888, stond boven op de bergpas (op 2772 m, red.). De tweede hut is het gebouwtje dat je hier lager op de uitstekende richel ziet staan en nog op sommige kaarten te vinden is. De derde hut is afgebrand, de funderingen daarvan kun je net onder hut nummer twee nog zien.” Er zijn slechts zes andere gasten die met dit weer naar boven gekomen zijn, dus het is een rustige avond geworden.

Hitlers luxetrein

Ondanks het comfortabele matras heb ik bar slecht geslapen vannacht. Ik had wel sterren door het raam gezien en daarom sta ik, blij als een kind, ruim voor het ontbijt al klaar op de richel naast de oude hut en de funderingen om voor zonsopgang foto's te maken. De massieve Ankogel, een flinke drieduizender, vangt als eerste het rozige zonlicht op. Diep beneden in het dal zie ik hoe de autotrein vanuit Mallnitz als een sliert spaghetti door de berg wordt opgeslurpt, onder mij de Tauern-tunnel in. De treinverbinding met het Gasteiner-tal bestaat al sinds 1908. Twee kilometer vóór de tunnelingang, bij het viaduct naast het station van Mallnitz, bliezen op 7 mei 1945 de Duitse troepen de luxeuze *Salonwagen* van Hitler op. Hitler reisde altijd met zijn eigen *Führerzug* en beschikte in wagon nummer 10206 over een eigen slaapvertrek, twee gastenkamers, toiletten en een privé-badkamer met marmere vloer, wasbekken en badkuip voorzien van vergulde kranen. De capitulatie van Duitsland zou pas de volgende dag officieel zijn maar de nazi's wilden niet dat Hitlers spoorwagens als oorlogstroof door de geallieerden in beslag genomen zou worden. Met jerrycans benzine en een paar handgranaten regelden ze het zaakje; chassis en onderstellen duwden ze na de explosie van de brugpijler af, de Dösenbach in.

Het weerbericht voor vandaag is volledig omgeslagen, ten goede dan. Broekspijpen worden afgeritst, snoeten gesmeerd. Een paar overbodige steenmannetjes verraden dat hier in het hoogseizoen veel gezinnen met kinderen van het prachtige uitzicht komen genieten. Vanochtend braakt het kabelbaanstation wel een dozijn of wat wandelaars uit.

Wat volgt is een klassieke *Höhenweg*: zeer afwisselend min of meer de hoogtelijn volgend, met af en toe een spannende passage over stenen treden en gezekeerd met kabels, maar met maar weinig steile stukken. Het is puur genieten in het zonnetje, terwijl de kwelwolken rond de geribbelde piramide van de Marezenspitze aan de overkant alsnog groter lijken te worden. “*Harmlos*”, had het weerbericht bezworen, en dat blijven ze gelukkig ook. We spotten een enorme vogel die op de thermiek steeds verder weg drijft. Joan haalt snel zijn verrekijker tevoorschijn en concludeert enthousiast dat het een lammergier moet zijn.

→ Bij de Fallbachwaterval verlaten we de kernzone van het Nationaal Park.

→ De Hochalm spitze (3360 m) die het Grosseledental afsluit, is een prachtige verschijning.

→ Door de puinvlakte onder de Grosseledenscharte.

Maanlandschap

Het gaat zeer geleidelijk omhoog naar de Grosseledenscharte op 2674 meter hoogte die, ondanks zijn welluidende naam, weinig aanleiding geeft tot afzien. Aan de andere kant van de brede pas strekt zich een uitermate grillig, schitterend maanlandschap uit dat volgens mijn inschatting minder dan honderdvijftig jaar geleden nog helemaal door gletsjerijs bedekt moet zijn geweest. Zelfs het ijs op de oost- en noordflank van de 3252 meter hoge Ankogel is, op één klein ijsveldje na dan, helemaal verdwenen.

Het terrein van rotsblokken, puin en gladgeslepen rotsplaten cascadeert in drie ‘tredes’ van telkens rond de 250 meter hoogteverschil naar de bodem van het Grosseledental, een teken dat de vroegere ijsmassa zich hier in fases heeft teruggetrokken. Hierboven groeit nog helemaal niets: dit is compleet nieuw terrein van losliggend puin. De middelste trede bestaat uit prachtige, groene weiden doorsneden door bergbeken en waarop schapen grazen. Daarna, in de onderste stap, tuimelt het pad het onherbergzame gletsjerdal in. Daar beneden, op 2026 meter hoogte, zien we ons doel al liggen: de Osnabrücker Hütte. Het is heet, we drinken continu water en nemen de tijd. Kettingen en ijzeren beugels helpen ons bij de loeisteile laatste afdaling door een grashelling langs de razende Fallbachwaterval. Onder aan de waterval loopt een oudere man langs het schapendraad omhoog, onze kant op, af en toe de positie van een paaltje corrigerend. “*Wie geht's? Alles gut mit dem Zaun?*” waag ik. Als repliek krijgen we een gemopper waar we geen touw aan kunnen vastknopen. Dialect. Het enige wat ik meen te verstaan is het woord “*Chouffe*” dat een paar keer in zijn monoloog opduikt maar dat moet dan zijn omdat ik ondertussen

zo'n ongelofelijke dorst heb gekregen. De bergboer krijgt na een halve minuut of wat door dat ons niveau Duits van een andere orde is en zijn *Chouffe* wordt *Schaf* (schaap) dat *Schuf* is in het dialect van het Maltatal. Een van zijn dieren is dwars door een stroomdraad heen gelopen en heeft die doen knappen. "Kijk, daar. Door hun dikke wollen vacht voelen ze de stroom niet eens." En een koe is overmorgen uitgerekend om te kalven, maar moet nog wel eerst naar het dal gebracht worden, "veel te laat eigenlijk." En het wordt volgens hem vanavond ook nog eens erg gezellig in de hut...

Tauernkönigin

Het uitzicht vanaf het hutten terras op de Hochalm Spitze die het Grosseledental afsluit, is ronduit schitterend. De 3360 meter hoge, ijzige piramide is een indrukwekkende verschijning: langs vier kanten leiden scherpe rotsgraten naar de top en gletsjers bedekken alle vier zijn flanken – nu nog wel. De *Tauernkönigin* staat erom bekend dat ze er vanuit de vier windrichtingen telkens heel anders uitziet en wordt mede daarom de mooiste berg van

Karinthië genoemd – mooier dan de Großglockner! Ik ben het helemaal eens met de Karinthiërs.

Van die aangekondigde gezelligheid hebben we 's avonds trouwens kunnen meegenieten. Rond negen uur werd door een tafel rondbuikige mannen een tuba en een accordeon tevoorschijn gehaald en werd er niet al te zuiver gezongen terwijl Anneliese, een waardin die haar gasten graag veel aandacht geeft, iedereen tot dansen probeerde te verleiden. Tevergeefs. Joan en ik lagen al vroeg op ons matras. Beneden in de *Stube* hoorden we het feest zachtjes verder gaan; ik denk dat ze tussen de coupletten door wel tien *Heil Prosits* gezongen hebben met elkaar. Vanaf elfen trok iedereen zonder rumoer naar zijn kamer en nam de nacht de Osnabrücker Hütte in beslag. Morgen is weer een dag: opnieuw door het ruige maanlandschap de pas over, dit keer komt het steilste stuk langs de waterval eerst, gevolgd door een 1400 meter lange afdaling richting het Seebachtal en terug naar Mallnitz. Want de kabelbaan? Nee, daar doen we niet aan natuurlijk, dat zou voor de Tauernkoningin nu een belediging zijn. ■

BERGWIJZER

Mallnitz is een officieel *Bergsteigerdorf* in het Karintische deel van de Hohe Tauern. Drie zijdalen zijn populair bij dagwandelaars en fietsers: het Tauerntal, Seebachtal en het Dösenbachtal. Vanuit Mallnitz kun je naar vier bemande berghutten wandelen: Arthur-von-Schmidthaus, Hagener Hütte, Hannoverhaus en Böseckhütte. Om ze aan elkaar te rijgen liggen ze voor de gemiddelde bergwandelaar te ver uit elkaar; voor avonturiers onder ons zijn daarom twee tussenliggende bivakhutten handig: de Minderer Hütte en Celler Hütte.

VERVOER

Mallnitz is met de trein te bereiken (www.oebb.at). Met de auto spaar je 60 km en ongeveer een half uur reistijd uit door de autotrein te nemen tussen Böckstein in het Gasteinertal en Mallnitz (€ 19,40 per auto, reserveren niet nodig). Je vermijdt dan bovendien de filegevoelige Katschbergtunnel over de A10.

GELOPEN WANDELING

We kozen dit keer voor een tracé waarbij we twee keer over de Grosseledenscharte trokken. Vanwege de prachtige vergezichten vonden we dat helemaal niet erg. Het feit dat er niet al te veel hoogtemeters aan te pas komen en de etappes kort zijn, maakt dit tot een ideale huttentocht voor beginners.

● Dag 1: Middenstation Ankogelbahn (1941 m) – Tauernsee (2300 m) – Hannoverhaus (2565 m).

Ongeveer 3½ uur, ↑ 725 m, ↓ 110 m. Gratis parkeren bij het dalstation in het Seebachtal. Goed aangegeven pad zonder noemenswaardige moeilijkheden, eerst over de Romeinse weg, daarna de Tauernhöhenweg nr 502 oostwaarts. Prachtige vergezichten.

● Dag 2: Hannoverhaus – Grosseledenscharte (2674 m) – Osnabrücker Hütte (2026 m).

Ong. 4½ uur, ↑ 380 m, ↓ 885 m. Vervolg van de Tauernhöhenweg door ruig hooggebergtelandschap en steil omlaag langs een prachtige waterval. Enkele met kabels gezekeerde passages.

● Dag 3: Osnabrücker Hütte – Grosseledenscharte – Pleschischg-splitsing (2396 m) – Schwussnerhütte (1338 m) – Dalstation Ankogelbahn (1280 m).

6 uur, ↑ 710 m, ↓ 1425 m. Zelfde route weer omhoog, dan lange afdaling in het Seebachtal over een goed begaanbaar maar bij nat weer soms erg glad pad. Alternatief bij slecht weer: teruglopen naar het Hannoverhaus (zoals dag 2) en daar de kabelbaan nemen.

Geen tijd? Maak er een tweedaagse van. Dag 1: 's ochtends kabelbaan naar het

Hannoverhaus en te voet naar de Osnabrücker Hütte zoals op dag 2.

Dag 2 = dag 3 hierboven.

Tijd over? Klim vanuit het Hannoverhaus naar de Grauleitenspitze (ong. 3 u, ↑↓ 375 m, h/t, rood).

ONZE TIPS

- Tauerncard van je gastenverblijf voor gratis vervoer per bus, regionale trein en voor de Ankogelbahn.
- Het bezoekerscentrum van het nationaal park in Mallnitz: goede achtergrondinformatie over het grootste nationaal park (IUCN cat. II) in de Alpen.
- Enkele almhutten in het Tauerntal zijn populair voor dagwandelaars. De Schwussnerhütte (Seebachtal) is een makkelijke namiddaguitstap. Heen en terug in één dag kun je naar het Arthur-von-Schmid-Haus (2275 m), gelegen aan een mooi bergmeer.

KAART

Kompass Wanderkarte 040 – Bad Gastein, 1:25.000

MEER WETEN?

- www.mallnitz.at
- www.nationalpark.at
- www.bergsteigerdoerfer.org

